

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան /Ա.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 7

«25» հունվարի 2024թ.

ԷԻԿ/բ-119, ՀՀ մունիցիպալ իրավունք, ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն`

042101.00.6, Իրավագիտություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր`

042101.01.6, Իրավագիտություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան`

Իրավագիտության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն`

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը`

առկա, հեռակա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա 4-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ

հեռակա 4-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)`

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14.	Գնահատում
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
	14.2. Հարցաշար
	14.3. Գնահատման չափանիշներ
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» դասընթացը կարևորվում է իրավագիտության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 042101.01.6 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտենա, թե՝

- 1) ինչպես են առաջ գալիս մունիցիպալ իրավական հարաբերությունները և որոնք են դրանց սուբյեկտները,
- 2) տարածքային կառավարում հասկացությունը,
- 3) տարածքային կառավարման սկզբունքները,
- 4) տարածքային կառավարման մարմինների ձևավորումը, գործունեության կարգը,
- 5) մարզպետի լիազորությունները և այլն:

Նաև՝

- 1) «Տեղական ինքնակառավարում» հասկացությունը,
- 2) տեղական ինքնակառավարումը բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի լուծման իրավունք է,
- 3) այն ժողովրդաիշխանության ձև է,

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- ուսանողների մոտ ձևավորել համապատասխան հմտություններ վերլուծելու նոր գիտելիքն ու այն համադրելու արդեն իսկ գոյություն ունեցողի հետ
- ուսանողների մոտ ձևավորելու վերլուծական մտածողություն
- ձևավորելու քննադատական մտածողություն, ստացած նոր գիտելիքը սինթեզելու կարողություն

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 042101.01.6 «Իրավագիտություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող ունենան «Պետության և իրավունքի տեսություն», «Սահմանադրական իրավունք», «Վարչական իրավունք» մասնագիտական առարկաներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)² և /կամ

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթարժեքների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Կումպետենցիաները.

«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Գիտելիք

Գիտելիք և իմացություն

- 1) Հայաստանի և այլ երկրների պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
- 2) Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:

Հմտություն

Գիտելիքի և իմացության կիրառում

- 1) Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, պետության և համայնքի իրավունքներն ու օրինական շահերը:
- 2) Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը:

Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ

- 1) Կարող է մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնել, բացատրել, ինչպես նաև՝ ստանալ իրավագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, խնդիրներ և լուծումներ:

Ընդհանրական իմացական կարողություններ (ներառյալ դատողություններ անելը)

- 1) Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:

Կարողունակություն

Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)

- 1) Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն:
- 2) Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:
- 3) Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս:
- 4) Ունակ է՝ աշխատելու թիմում:
- 5) Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
- 6) Տիրապետում է բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանքական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- ԳԿ1** վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- ԳԿ4** մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ԳԿ9** խնդիրների լուծում,
- ԳԿ10** որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- ՀԳԿ1** գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ2** հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ՀԳԿ3** սովորելու ունակություն,
- ՀԳԿ8** ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ԱԿ2** հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6** կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ԱԿ11** տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ԱԿ14** տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«ՀՀ մուսիցիպալ իրավունք» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել իրավագիտական մասնագիտական գործունեության ընթացքում, մագիստրատուրայում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և իրավագիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեդիտ/60 ժամ	2 կրեդիտ/60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
------------------	-----------	-----------

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Դասախոսություն	24	6
Գործնական աշխատանք		
Մեմինար պարապմունք	8	4
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	28	50
Ընդամենը	60	60
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդալրգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:

- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր.

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ակտրիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	ԹԵՄԱ 1. ՀՀ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ 1. Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը և աղբյուրները: 3. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավունքի համակարգում: Մունիցիպալ իրավական նորմերը և ինստիտուտները: 4. Մունիցիպալ-իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները: 5. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 6. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության համակարգը և աղբյուրները	2	2			
2.	ԹԵՄԱ 2. «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ» ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ 1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները: 2. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական համակարգերը արտասահմանյան երկրներում: 3.Տեղական իշխանության կազմակերպումը մինչև խորհրդային Հայաստանում և ՀԽՍՀ-ում: 4. ՀՀ տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական մոդելի ընդհանուր նկարագրությունը:	2				
3.	ԹԵՄԱ 3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ Տարածքային կառավարման հասկացությունը: 2. Տարածքային կառավարման սկզբունքները (հասկացությունը և տեսակները): 3. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառույթները (հասկացությունը և դասակարգումը):	2				
4.	ԹԵՄԱ 4. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ Մարզպետը որպես կառավարության ներկայացուցիչը մարզում (մարզպետի իրավական	2	2			

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

	վիճակը, պաշտոնում նշանակման և ազատման կարգը, խրախուսման և պատասխանատվության միջոցները, մարզպետի իրավական ակտերը): 2. Մարզպետը և մարզպետարանը (մարզպետարանի հասկացությունը և կառուցվածքը, կազմակերպման և գործունեության հիմքերը): 3. Մարզպետարանի աշխատակազմը (մարզպետարանի աշխատակազմի իրավական վիճակը, կառուցվածքը, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի լիազորությունները, պետական ծառայությունը աշխատակազմում): 4. Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգումը: 5. Մարզի խորհուրդը:					
5.	ԹԵՄԱ 5. ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1.Մարզպետի լիազորությունների ընդհանուր բնութագիրը: 2. Մարզպետի լիազորություններն ըստ կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացման բնագավառների (ֆինանսների, քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, կրթության, առողջապահության, սոցիալական ապահովության, մշակույթի և սպորտի, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության, ինչպես նաև առևտրի, հանրային սննդի և սպասարկման):	2				
6.	ԹԵՄԱ 6. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ 1.Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարումը որպես սահմանադրական կարգի հիմունք: 3. Տեղական ինքնակառավարումը որպես բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի ինքնուրույն լուծման իրավունք: 4. Տեղական ինքնակառավարումը որպես ժողովրդաիշխանության իրացման ձև:	2				
7.	ԹԵՄԱ 7. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ 1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայում: 3. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները ՀՀ ներպետական իրավունքում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթների հասկացությունը և տեսակները:	2	2			
8.	ԹԵՄԱ 8. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ Տեղական ինքնակառավարման հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը և սկզբունքները: Համայնքի տարածքային սահմաններն ու կազմը: Համայնքի վերակազմավորումը: 3. Տեղական ինքնակառավարման կազմակերպական հիմունքները և երաշխիքները: 4. Տեղական ինքնակառավարման ֆինանսա-տնտեսական հիմունքները և երաշխիքները (համայնքի սեփականությունը, բյուջեն, համայնքի	2				

	տնտեսական գործունեությունը: 5. Տեղական ինքնակառավարման իրավական հիմունքները և երաշխիքները:					
9.	ԹԵՄԱ 9. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ Տեղական ինքնակառավարման համակարգի հասկացությունը և դրա տարրերը: 2. Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինը՝ ավագանին (ավագանու իրավական վիճակը, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, համայնքի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 3. Տեղական ինքնակառավարման գործադիր մարմինը՝ համայնքի ղեկավարը (իրավական վիճակը, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը): 4. Ժողովրդաիշխանության իրացման այլ անմիջական ձևերը համայնքում: 5. Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը (համայնքային ծառայության հասկացությունը, սկզբունքները և իրավական կարգավորումը, համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը և զբաղեցնելու կարգը, համայնքային ծառայողների իրավական վիճակը):	2				
10.	ԹԵՄԱ 10. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 1. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը: 2. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորություններն ըստ գործունեության բնագավառների (ֆինանսների, հասարակական կարգի պահպանության, պաշտպանության, քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, առևտրի և սպասարկման, կրթության, մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքների, առողջապահության, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, սոցիալական պաշտպանության, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառներում):	2	2			
11.	ԹԵՄԱ 11. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ 1. Երևանի ավագանին (իրավական վիճակը և գործառույթները, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, Երևանի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 2. Երևանի ավագանու վերահսկողական լիազորությունները: 3. Երևանի քաղաքապետը (իրավական վիճակը և գործառույթները, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմը, Երևանի վարչական շրջանները և դրանց ղեկավարումը): 4. Երևանի քաղաքապետի լիազորությունները ավագանու հետ	2				

	հարաբերություններում:					
12.	ԹԵՄԱ 12. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՀՄԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ 1. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև փոխհարաբերությունների խնդիրները և սկզբունքները: Պետական վերահսկողության և հսկողության առանձնահատկությունները տեղական ինքնակառավարման ոլորտում (վարչական հսկողություն, իրավական հսկողություն): 2. Հանրային վերահսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների քաղաքական և իրավաբանական պատասխանատվությունը:	2				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		24	8			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ա.Հարությունյան - Մունիցիպալ իրավունք, բուհական դասագիրք,	Երևան, 2005:
3.	ՀՀ կառավարման դպրոց - Տեղական ինքնակառավարման հիմունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, խմբագիր Է.Հ. Օրդյան,	Երևան, 2000:
4.	ՀՀ օրենքը «Տեղական ինքնակառավարման մասին»:	
5.	ՀՀ Սահմանադրությունը:	
6.	«ՀՀ մունիցիպալ իրավունք», Ա.Շ.Հարությունյան	Երևան, 2004
7.	Іóіèèìàèüííà іđàâі Đіíġíéġéіé Ōááâđàèèè, Ёóóàòéí Ĭ.Ă., Ōàáâââ Ă.Ē.,	İ., 2006
8.	Іóіèèìàèüííà іđàâі Đіíġíéġéіé Ōááâđàèèè. İíâ òĬİİ. đââ. Բ.Ă.Ăìèòđèâââ. Ёçâ-BO ЭКСМО,	İ., 2005
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	1. «Ōâíđèÿ äíġóââđġóââííâí óíđââèâíéÿ», Àòàìàí÷óè Ă.Ă.,	İ., 2004
2.	ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ. Ընդ.խմբ. Գ.Հարությունյանի և Ա.Վաղարշյանի, «Իրավունք»	Եր.: 2010.
3.	«ՀՀ Սահմանադրական իրավունք», պատ.խմբ. Ն.Ա.Այվազյան	Երևան, 2012
4.	Çîđîâ Ă.Ă., İàèàøâââ Ç.İ., İóíèèìàèüííâ óíđââèâíéè. Ёçâàò. «ԲԻԵՕԷ»	İ., 2003

5.	«Անլեւոնծածեան իծառի ժողովոյն Օձաձառն», Աթոյն Ա.Ի., Էնթոնոսթէն Ա.Ա., Էլքեթ Բ.Լ.	Լ., 1998
6.	«Նեոնոնն ճիւղաձողոնն ճիւղաձողոնն», Լեւոնյան Ա.Ա.	Լ., 2004
7.	«Օնթոնն ճիւղաձողոնն ճիւղաձողոնն», Անթոնոսթէն Ա.Ա.	
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	ԹԵՄԱ 1. ՀՀ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ	1.Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը և աղբյուրները: 3. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավունքի համակարգում: Մունիցիպալ իրավական նորմերը և ինստիտուտները: 4. Մունիցիպալ-իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները: 5. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 6. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության համակարգը և աղբյուրները	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
2.	ԹԵՄԱ 2. «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ» ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵՄԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները: 2. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական համակարգերը արտասահմանյան երկրներում: 3.Տեղական իշխանության կազմակերպումը մինչև խորհրդային Հայաստանում և ՀԽՍՀ-ում: 4. ՀՀ տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական մոդելի ընդհանուր նկարագրությունը:	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն⁴

3.	ԹԵՄԱ 3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ	1.Տարածքային կառավարման հասկացությունը: 2. Տարածքային կառավարման սկզբունքները (հասկացությունը և տեսակները): 3. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառնությունները (հասկացությունը և դասակարգումը):	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
4.	ԹԵՄԱ 4. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ	1.Մարզպետը որպես կառավարության ներկայացուցիչը մարզում (մարզպետի իրավական վիճակը, պաշտոնում նշանակման և ազատման կարգը, խրախուսման և պատասխանատվության միջոցները, մարզպետի իրավական ակտերը): 2. Մարզպետը և մարզպետարանը (մարզպետարանի հասկացությունը և կառուցվածքը, կազմակերպման և գործունեության հիմքերը): 3. Մարզպետարանի աշխատակազմը (մարզպետարանի աշխատակազմի իրավական վիճակը, կառուցվածքը, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի լիազորությունները, պետական ծառայությունը աշխատակազմում): 4. Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգումը: 5. Մարզի խորհուրդը:	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
5.	ԹԵՄԱ 5. ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	1.Մարզպետի լիազորությունների ընդհանուր բնութագիրը: 2. Մարզպետի լիազորություններն ըստ կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացման բնագավառների (ֆինանսների, քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության, տրանսպորտի և	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

		ճանապարհաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, կրթության, առողջապահության, սոցիալական ապահովության, մշակույթի և սպորտի, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության, ինչպես նաև առևտրի, հանրային սննդի և սպասարկման):		
6.	ԹԵՄԱ 6. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարումը որպես սահմանադրական կարգի հիմունք: 3. Տեղական ինքնակառավարումը որպես բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի ինքնուրույն լուծման իրավունք: 4. Տեղական ինքնակառավարումը որպես ժողովրդաիշխանության իրացման ձև:	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
7.	ԹԵՄԱ 7. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿՂԲՈՒՆՔՆԵՐԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայում: 3. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները ՀՀ ներպետական իրավունքում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթների հասկացությունը և տեսակները:	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
8.	ԹԵՄԱ 8. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը և սկզբունքները: Համայնքի տարածքային սահմաններն ու կազմը: Համայնքի վերակազմավորումը: 3. Տեղական ինքնակառավարման կազմակերպական հիմունքները և երաշխիքները: 4. Տեղական	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

		ինքնակառավարման ֆինանսա-տնտեսական հիմունքները և երաշխիքները (համայնքի սեփականությունը, բյուջեն, համայնքի տնտեսական գործունեությունը: 5. Տեղական ինքնակառավարման իրավական հիմունքները և երաշխիքները:		
9.	ԹԵՄԱ 9. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման համակարգի հասկացությունը և դրա տարրերը: 2. Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինը՝ ավագանին (ավագանու իրավական վիճակը, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, համայնքի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 3. Տեղական ինքնակառավարման գործադիր մարմինը՝ համայնքի ղեկավարը (իրավական վիճակը, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը): 4. Ժողովրդահիշխանության իրացման այլ անմիջական ձևերը համայնքում: 5. Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը (համայնքային ծառայության հասկացությունը, սկզբունքները և իրավական կարգավորումը, համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը և զբաղեցնելու կարգը, համայնքային ծառայողների իրավական վիճակը):	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
10.	ԹԵՄԱ 10. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՍԱՐՄԻՆՆԵՐԻ	1. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը: 2. Տեղական	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

	<p>ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ</p>	<p>ինքնակառավարման մարմինների լիազորություններն ըստ գործունեության բնագավառների (ֆինանսների, հասարակական կարգի պահպանության, պաշտպանության, քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, առևտրի և սպասարկման, կրթության, մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքների, առողջապահության, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, սոցիալական պաշտպանության, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառներում):</p>		
<p>11.</p>	<p>ԹԵՄԱ 11. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ</p>	<p>1. Երևանի ավագանին (իրավական վիճակը և գործառնությունները, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, Երևանի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 2. Երևանի ավագանու վերահսկողական լիազորությունները: 3. Երևանի քաղաքապետը (իրավական վիճակը և գործառնությունները, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմը, Երևանի վարչական շրջանները և դրանց ղեկավարումը): 4. Երևանի քաղաքապետի լիազորությունները ավագանու հետ հարաբերություններում:</p>	<p>2</p>	<p>ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7</p>

12.	ԹԵՄԱ 12. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ	<p>1. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև փոխհարաբերությունների խնդիրները և սկզբունքները: Պետական վերահսկողության և հսկողության առանձնահատկությունները տեղական ինքնակառավարման ոլորտում (վարչական հսկողություն, իրավական հսկողություն): 2. Հանրային վերահսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների քաղաքական և իրավաբանական պատասխանատվությունը:</p>	2	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
-----	--	--	---	------------------

12.2 Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	ԹԵՄԱ 1. ՀՀ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ	<p>1.Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը և աղբյուրները: 3. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավունքի համակարգում: Մունիցիպալ իրավական նորմերը և ինստիտուտները: 4. Մունիցիպալ-իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները: 5. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 6.</p>	2		ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		Մունիցիպալ իրավունքի գիտության համակարգը և աղբյուրները			
2.	ԹԵՄԱ 2. «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ» ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները: 2. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական համակարգերը արտասահմանյան երկրներում: 3.Տեղական իշխանության կազմակերպումը մինչխորհրդային Հայաստանում և ՀԽՍՀ-ում: 4. ՀՀ տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական մոդելի ընդհանուր նկարագրությունը:			ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
3.	ԹԵՄԱ 3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ	1.Տարածքային կառավարման հասկացությունը: 2. Տարածքային կառավարման սկզբունքները (հասկացությունը և տեսակները): 3. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառույթները (հասկացությունը և դասակարգումը):			ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
4.	ԹԵՄԱ 4. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐԳՄԻՆՆԵՐԻ ԶԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ	1.Մարզպետը որպես կառավարության ներկայացուցիչը մարզում (մարզպետի իրավական վիճակը, պաշտոնում նշանակման և ազատման կարգը, խրախուսման և պատասխանատվության միջոցները, մարզպետի իրավական ակտերը): 2. Մարզպետը և մարզպետարանը (մարզպետարանի հասկացությունը և կառուցվածքը, կազմակերպման և գործունեության հիմքերը): 3. Մարզպետարանի աշխատակազմը (մարզպետարանի աշխատակազմի իրավական վիճակը, կառուցվածքը, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի լիազորությունները,	2		ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

		պետական ծառայությունը աշխատակազմում): 4. Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգումը: 5. Մարզի խորհուրդը:			
5.	ԹԵՄԱ 5. ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	1.Մարզպետի լիազորությունների ընդհանուր բնութագիրը: 2. Մարզպետի լիազորություններն ըստ կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացման բնագավառների (ֆինանսների, քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, կրթության, առողջապահության, սոցիալական ապահովության, մշակույթի և սպորտի, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության, ինչպես նաև առևտրի, հանրային սննդի և սպասարկման):			ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
6.	ԹԵՄԱ 6. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարումը որպես սահմանադրական կարգի հիմունք: 3. Տեղական ինքնակառավարումը որպես բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի ինքնուրույն լուծման իրավունք: 4. Տեղական ինքնակառավարումը որպես ժողովրդաիշխանության իրացման ձև:	2		ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
7.	ԹԵՄԱ 7. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ	1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքների հասկացությունը: 2. Տեղական			ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

	ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ	ինքնակառավարման սկզբունքները Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայում: 3. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները ՀՀ ներպետական իրավունքում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառնությունների հասկացությունը և տեսակները:			
8.	ԹԵՄԱ 8. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը և սկզբունքները: Համայնքի տարածքային սահմաններն ու կազմը: Համայնքի վերակազմավորումը: 3. Տեղական ինքնակառավարման կազմակերպական հիմունքները և երաշխիքները: 4. Տեղական ինքնակառավարման ֆինանսա-տնտեսական հիմունքները և երաշխիքները (համայնքի սեփականությունը, բյուջեն, համայնքի տնտեսական գործունեությունը: 5. Տեղական ինքնակառավարման իրավական հիմունքները և երաշխիքները:			ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
9.	ԹԵՄԱ 9. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ	1.Տեղական ինքնակառավարման համակարգի հասկացությունը և դրա տարրերը: 2. Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինը՝ ավագանին (ավագանու իրավական վիճակը, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, համայնքի ավագանու անդամի իրավական			ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

		<p>վիճակը և լիազորությունները: 3. Տեղական ինքնակառավարման գործադիր մարմինը՝ համայնքի ղեկավարը (իրավական վիճակը, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը): 4. Ժողովրդախիշխանության իրացման այլ անմիջական ձևերը համայնքում: 5. Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը (համայնքային ծառայության հասկացությունը, սկզբունքները և իրավական կարգավորումը, համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը և զբաղեցնելու կարգը, համայնքային ծառայողների իրավական վիճակը):</p>			
10.	<p>ԹԵՄԱ 10. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ</p>	<p>1. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը: 2. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորություններն ըստ գործունեության բնագավառների (ֆինանսների, հասարակական կարգի պահպանության, պաշտպանության, քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, առևտրի և սպասարկման, կրթության, մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքների, առողջապահության, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, սոցիալական պաշտպանության, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության</p>	2		<p>ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7</p>

		բնագավառներում):			
11.	ԹԵՄԱ 11. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ	<p>1. Երևանի ավագանին (իրավական վիճակը և գործառույթները, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, Երևանի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 2. Երևանի ավագանու վերահսկողական լիազորությունները: 3. Երևանի քաղաքապետը (իրավական վիճակը և գործառույթները, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմը, Երևանի վարչական շրջանները և դրանց ղեկավարումը): 4. Երևանի քաղաքապետի լիազորությունները ավագանու հետ հարաբերություններում:</p>			<p>ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7</p>
12.	ԹԵՄԱ 12. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ	<p>1. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև փոխհարաբերությունների խնդիրները և սկզբունքները: Պետական վերահսկողության և հսկողության առանձնահատկությունները տեղական ինքնակառավարման ոլորտում (վարչական հսկողություն, իրավական հսկողություն): 2. Հանրային վերահսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների քաղաքական և իրավաբանական պատասխանատվությունը:</p>			<p>ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7</p>

12.3 Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.					

12.4 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.	Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթները, հասկացությունը	Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները: Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթները: Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության իրավական հիմունքները:	գրավոր	2-րդ կիսամյակ	ռեֆերատ	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	Տարածքային կառավարման մարմինների գործունեության կարգը և ձևավորումը	ա/ Մարզպետը՝ մարզում կենտրոնի ներկայացուցիչ: բ/ Մարզպետը և մարզպետարանը: գ/ Մարզպետարանի խորհուրդը: Տարածքային կառավարման սկզբունքները:	գրավոր	2-րդ կիսամյակ	ռեֆերատ	ՊԳ 1-8 ԼԳ 1-7
--	---	---	--------	---------------	---------	------------------

13 Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14 Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

14.1 Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

14.3 Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

14.4 Գնահատման չափանիշները¹⁶.

- Տեսական գիտելիքները:
- Սեմինար պարապմունքները՝ 2 ստուգում:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 1 ստուգում:

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	042101.00.6, իրավագիտություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	042101.01.6, իրավագիտություն <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	իրավագիտության բակալավր <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-119 ՀՀ մունիցիպալ իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	32	Դասախոսություն	24
			Սեմինար	8
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	28		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտենա, թե՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ինչպես են առաջ գալիս մունիցիպալ իրավական հարաբերությունները և որոնք են դրանց սուբյեկտները, 2) տարածքային կառավարում հասկացությունը, 3) տարածքային կառավարման սկզբունքները, 4) տարածքային կառավարման մարմինների ձևավորումը, գործունեության կարգը, 5) մարզպետի լիազորությունները և այլն: <p>Նաև՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) «Տեղական ինքնակառավարում» հասկացությունը, 2) տեղական ինքնակառավարումը բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի լուծման իրավունք է, 3) այն ժողովրդաիշխանության ձև է, 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք <i>Գիտելիք և իմացություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայաստանի և այլ երկրների պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 2. Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: <p>Հմտություն <i>Գիտելիքի և իմացության կիրառում</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, պետության և համայնքի իրավունքներն ու օրինական շահերը: 2. Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը: 			

	<p><i>Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ</i></p> <p>Կարող է մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնել, բացատրել, ինչպես նաև՝ ստանալ իրավագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, խնդիրներ և լուծումներ:</p> <p><i>Ընդհանրական իմացական կարողություններ (ներառյալ դատողություններ անելը)</i></p> <p>Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարողունակություն</p> <p><i>Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն: 2. Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին: 3. Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս: 4. Ունակ է՝ աշխատելու թիմում: 5. Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: 6. Տիրապետում է բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>ԹԵՄԱ 1. ՀՀ ՍՈՒՆԻՑԻՊԱԼ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ</p> <p>1. Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը և աղբյուրները: 3. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավունքի համակարգում: Մունիցիպալ իրավական նորմերը և ինստիտուտները: 4. Մունիցիպալ-իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները: 5. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 6. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության համակարգը և աղբյուրները</p> <p>ԹԵՄԱ 2. «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ» ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵՄԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ</p> <p>1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները: 2. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական համակարգերը արտասահմանյան երկրներում: 3.Տեղական իշխանության կազմակերպումը մինչևխորհրդային Հայաստանում և ՀԽՍՀ-ում: 4. ՀՀ տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման</p>

սահմանադրական մոդելի ընդհանուր նկարագրությունը:

ԹԵՄԱ 3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ

1. Տարածքային կառավարման հասկացությունը: 2. Տարածքային կառավարման սկզբունքները (հասկացությունը և տեսակները): 3. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառույթները (հասկացությունը և դասակարգումը):

ԹԵՄԱ 4. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԶԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Մարզպետը որպես կառավարության ներկայացուցիչը մարզում (մարզպետի իրավական վիճակը, պաշտոնում նշանակման և ազատման կարգը, խրախուսման և պատասխանատվության միջոցները, մարզպետի իրավական ակտերը): 2. Մարզպետը և մարզպետարանը (մարզպետարանի հասկացությունը և կառուցվածքը, կազմակերպման և գործունեության հիմքերը): 3. Մարզպետարանի աշխատակազմը (մարզպետարանի աշխատակազմի իրավական վիճակը, կառուցվածքը, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի լիազորությունները, պետական ծառայությունը աշխատակազմում): 4. Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգումը: 5. Մարզի խորհուրդը:

ԹԵՄԱ 5. ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Մարզպետի լիազորությունների ընդհանուր բնութագիրը: 2. Մարզպետի լիազորություններն ըստ կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացման բնագավառների (ֆինանսների, քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, կրթության, առողջապահության, սոցիալական ապահովության, մշակույթի և սպորտի, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության, ինչպես նաև առևտրի, հանրային սննդի և սպասարկման):

ԹԵՄԱ 6. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարումը որպես սահմանադրական կարգի հիմունք: 3. Տեղական ինքնակառավարումը որպես բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի ինքնուրույն լուծման իրավունք: 4. Տեղական ինքնակառավարումը որպես ժողովրդաիշխանության իրացման ձև:

ԹԵՄԱ 7. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայում: 3. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները ՀՀ ներպետական իրավունքում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթների հասկացությունը և տեսակները:

ԹԵՄԱ 8. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային

հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը և սկզբունքները: Համայնքի տարածքային սահմաններն ու կազմը: Համայնքի վերակազմավորումը: 3. Տեղական ինքնակառավարման կազմակերպական հիմունքները և երաշխիքները: 4. Տեղական ինքնակառավարման ֆինանսա-տնտեսական հիմունքները և երաշխիքները (համայնքի սեփականությունը, բյուջեն, համայնքի տնտեսական գործունեությունը: 5. Տեղական ինքնակառավարման իրավական հիմունքները և երաշխիքները:

ԹԵՄԱ 9. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

1.Տեղական ինքնակառավարման համակարգի հասկացությունը և դրա տարրերը: 2. Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինը՝ ավագանին (ավագանու իրավական վիճակը, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, համայնքի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 3. Տեղական ինքնակառավարման գործադիր մարմինը՝ համայնքի ղեկավարը (իրավական վիճակը, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը): 4. Ժողովրդաիշխանության իրացման այլ անմիջական ձևերը համայնքում: 5. Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը (համայնքային ծառայության հասկացությունը, սկզբունքները և իրավական կարգավորումը, համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը և զբաղեցնելու կարգը, համայնքային ծառայողների իրավական վիճակը):

ԹԵՄԱ 10. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը: 2. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորություններն ըստ գործունեության բնագավառների (ֆինանսների, հասարակական կարգի պահպանության, պաշտպանության, քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, առևտրի և սպասարկման, կրթության, մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքների, առողջապահության, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, սոցիալական պաշտպանության, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառներում):

ԹԵՄԱ 11. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ

1.Երևանի ավագանին (իրավական վիճակը և գործառույթները, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, Երևանի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 2. Երևանի ավագանու վերահսկողական լիազորությունները: 3. Երևանի քաղաքապետը (իրավական վիճակը և գործառույթները, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմը, Երևանի վարչական շրջանները և դրանց ղեկավարումը): 4. Երևանի քաղաքապետի լիազորությունները ավագանու հետ հարաբերություններում:

	<p>ԹԵՄԱ 12. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ</p> <p>1. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև փոխհարաբերությունների խնդիրները և սկզբունքները: Պետական վերահսկողության և հսկողության առանձնահատկությունները տեղական ինքնակառավարման ոլորտում (վարչական հսկողություն, իրավական հսկողություն): 2. Հանրային վերահսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների քաղաքական և իրավաբանական պատասխանատվությունը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2022/%D4%B3%D5%B6%D5%A1%D5%B0%D5%A1%D5%BF%D5%B4%D5%A1%D5%B6%20%D5%AF%D5%A1%D6%80%D5%A3.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ա.Հարությունյան - Մունիցիպալ իրավունք, բուհական դասագիրք, 2005 2. ՀՀ կառավարման դպրոց - Տեղական ինքնակառավարման հիմունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, խմբագիր Է.Հ. Օրդյան, 2000 3. ՀՀ օրենքը «Տեղական ինքնակառավարման մասին»: 4. ՀՀ Սահմանադրությունը: 5. «ՀՀ մունիցիպալ իրավունք», Ա.Շ.Հարությունյան, Երևան, 2004 6. Ісіеөеіаеüііа іծааі Әіііеіеіе Оааадаөеө, Ёдадаөеі І.А., Оааааа А.Е., і., 2006 7. Ісіеөеіаеüііа іծааі Әіііеіеіеіе Оааадаөеө. Ііа оԾи. Әаа. Բ.А.Аіеөдөәаа. Ёçä-BO ЭKCMO, і., 2005 <p>Լրացուցիչ գրականություն՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Оаіծөу аіііоааәііаііаі оііааеәіеу», Адаіаі:оө А.А., і., 2004 2. ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ. Ընդ.խմբ. Գ.Հարությունյանի և Ա.Վաղարշյանի, -Եր.: «Իրավունք», 2010. 3. «ՀՀ Սահմանադրական իրավունք», պատ.խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևան, 2012 4. Çіdіâ А.А., Іаеаøааа Ç.І., Ісіеөеіаеüііа оііааеәіеа. Ёçäàд. «ԲІЕОЁ», і., 2003 5. «Аіііеіеііаөеаііа іծааі Әіііеіеіеіе Оааадаөеө», Аеаөеі А.І., Ёаđііеөөеө А.А., Ёіçеіâ Բ.І., і., 1998 6. «Њеñдaіа аіііоааәііаііаі оііааеәіеу», Іеөөеüеі А.А., і., 2004 7. «Оаіծөу аіііоааәііаііаі оііааеәіеу», Адаіаі:оө А.А., і

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-119 ՀՀ մունիցիպալ իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	10	Դասախոսություն	6
			Մեմինար	4
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	50		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտենա, թե՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ինչպես են առաջ գալիս մունիցիպալ իրավական հարաբերությունները և որոնք են դրանց սուբյեկտները, 3. տարածքային կառավարում հասկացությունը, 4. տարածքային կառավարման սկզբունքները, 5. տարածքային կառավարման մարմինների ձևավորումը, գործունեության կարգը, 6. մարզպետի լիազորությունները և այլն: <p>Նաև՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Տեղական ինքնակառավարում» հասկացությունը, 2. տեղական ինքնակառավարումը բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի լուծման իրավունք է, 3. այն ժողովրդաիշխանության ձև է, 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք <i>Գիտելիք և իմացություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայաստանի և այլ երկրների պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 2. Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: <p>Հմտություն <i>Գիտելիքի և իմացության կիրառում</i></p> <p>Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, պետության և համայնքի իրավունքներն ու օրինական շահերը:</p> <p>Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը:</p> <p><i>Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու</i></p>			

	<p><i>կարողություններ</i></p> <p>Կարող է մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնել, բացատրել, ինչպես նաև՝ ստանալ իրավագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, խնդիրներ և լուծումներ:</p> <p><i>Ընդհանրական իմացական կարողություններ (ներառյալ դատողություններ անելը)</i></p> <p>Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարողունակություն</p> <p><i>Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն: 2. Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին: 3. Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս: 4. Ունակ է՝ աշխատելու թիմում: 5. Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: 6. Տիրապետում է բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>ԹԵՄԱ 1. ՀՀ ՍՈՒՆԻՑԻՊԱԼ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ</p> <p>2. Մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. Մունիցիպալ իրավունքի համակարգը և աղբյուրները: 3. Մունիցիպալ իրավունքի տեղը ՀՀ իրավունքի համակարգում: Մունիցիպալ իրավական նորմերը և ինստիտուտները: 4. Մունիցիպալ-իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները: 5. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 6. Մունիցիպալ իրավունքի գիտության համակարգը և աղբյուրները</p> <p>ԹԵՄԱ 2. «ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ» ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵՄԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ</p> <p>1.Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները: 2. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական համակարգերը արտասահմանյան երկրներում: 3.Տեղական իշխանության կազմակերպումը մինչխորհրդային Հայաստանում և ՀիՄՄՀ-ում: 4. ՀՀ տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման սահմանադրական մոդելի ընդհանուր նկարագրությունը:</p>

ԹԵՄԱ 3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ

2. Տարածքային կառավարման հասկացությունը: 2. Տարածքային կառավարման սկզբունքները (հասկացությունը և տեսակները): 3. Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները և գործառույթները (հասկացությունը և դասակարգումը):

ԹԵՄԱ 4. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԶԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Մարզպետը որպես կառավարության ներկայացուցիչը մարզում (մարզպետի իրավական վիճակը, պաշտոնում նշանակման և ազատման կարգը, իրախուսման և պատասխանատվության միջոցները, մարզպետի իրավական ակտերը): 2. Մարզպետը և մարզպետարանը (մարզպետարանի հասկացությունը և կառուցվածքը, կազմակերպման և գործունեության հիմքերը): 3. Մարզպետարանի աշխատակազմը (մարզպետարանի աշխատակազմի իրավական վիճակը, կառուցվածքը, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի լիազորությունները, պետական ծառայությունը աշխատակազմում): 4. Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգումը: 5. Մարզի խորհուրդը:

ԹԵՄԱ 5. ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Մարզպետի լիազորությունների ընդհանուր բնութագիրը: 2. Մարզպետի լիազորություններն ըստ կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացման բնագավառների (ֆինանսների, քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, կրթության, առողջապահության, սոցիալական ապահովության, մշակույթի և սպորտի, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության, ինչպես նաև առևտրի, հանրային սննդի և սպասարկման):

ԹԵՄԱ 6. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարումը որպես սահմանադրական կարգի հիմունք: 3. Տեղական ինքնակառավարումը որպես բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի ինքնուրույն լուծման իրավունք: 4. Տեղական ինքնակառավարումը որպես ժողովրդաիշխանության իրացման ձև:

ԹԵՄԱ 7. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները Տեղական ինքնակառավարման եվրոպական խարտիայում: 3. Տեղական ինքնակառավարման սկզբունքները ՀՀ ներպետական իրավունքում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթների հասկացությունը և տեսակները:

ԹԵՄԱ 8. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ

2. Տեղական ինքնակառավարման հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը: 2. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային հիմունքների և երաշխիքների հասկացությունը և սկզբունքները:

Համայնքի տարածքային սահմաններն ու կազմը: Համայնքի վերակազմավորումը: 3. Տեղական ինքնակառավարման կազմակերպական հիմունքները և երաշխիքները: 4. Տեղական ինքնակառավարման ֆինանսա-տնտեսական հիմունքները և երաշխիքները (համայնքի սեփականությունը, բյուջեն, համայնքի տնտեսական գործունեությունը: 5. Տեղական ինքնակառավարման իրավական հիմունքները և երաշխիքները:

ԹԵՄԱ 9. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

1.Տեղական ինքնակառավարման համակարգի հասկացությունը և դրա տարրերը: 2. Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինը՝ ավագանին (ավագանու իրավական վիճակը, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, համայնքի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 3. Տեղական ինքնակառավարման գործադիր մարմինը՝ համայնքի ղեկավարը (իրավական վիճակը, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը): 4. Ժողովրդաիշխանության իրացման այլ անմիջական ձևերը համայնքում: 5. Համայնքի ղեկավարի աշխատակազմը (համայնքային ծառայության հասկացությունը, սկզբունքները և իրավական կարգավորումը, համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը և զբաղեցնելու կարգը, համայնքային ծառայողների իրավական վիճակը):

ԹԵՄԱ 10. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը: 2. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորություններն ըստ գործունեության բնագավառների (ֆինանսների, հասարակական կարգի պահպանության, պաշտպանության, քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության, առևտրի և սպասարկման, կրթության, մշակույթի և երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքների, առողջապահության, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի, սոցիալական պաշտպանության, բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառներում):

ԹԵՄԱ 11. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔՈՒՄ

1.Երևանի ավագանին (իրավական վիճակը և գործառույթները, կազմակերպման կարգը և կառուցվածքը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, գործունեության կազմակերպումը, Երևանի ավագանու անդամի իրավական վիճակը և լիազորությունները): 2. Երևանի ավագանու վերահսկողական լիազորությունները: 3. Երևանի քաղաքապետը (իրավական վիճակը և գործառույթները, ընտրության և լիազորությունների դադարեցման հիմքերն ու կարգը, իրավասությունը և իրավական ակտերը, Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմը, Երևանի վարչական շրջանները և դրանց ղեկավարումը): 4. Երևանի քաղաքապետի լիազորությունները ավագանու հետ հարաբերություններում:

ԹԵՄԱ 12. ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ

	<p>ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՀՄԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ</p> <p>1. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև փոխհարաբերությունների խնդիրները և սկզբունքները: Պետական վերահսկողության և հսկողության առանձնահատկությունները տեղական ինքնակառավարման ոլորտում (վարչական հսկողություն, իրավական հսկողություն): 2. Հանրային վերահսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգում: 4. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների քաղաքական և իրավաբանական պատասխանատվությունը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ա.Հարությունյան - Մունիցիպալ իրավունք, բուհական դասագիրք, 2005 2. ՀՀ կառավարման դպրոց - Տեղական ինքնակառավարման հիմունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, խմբագիր Է.Հ. Օրդյան, 2000 3. ՀՀ օրենքը «Տեղական ինքնակառավարման մասին»: 4. ՀՀ Սահմանադրությունը: 5. «ՀՀ մունիցիպալ իրավունք», Ա.Շ.Հարությունյան, Երևան, 2004 6. Муниципальное право Российской Федерации, Кутафин О.Е., Фадеев В.И., М., 2006 7. Муниципальное право Российской Федерации. Под общ. ред. Ю.А.Дмитриева. Изд-во ЭКСМО, М., 2005 <p>Լրացուցիչ գրականություն՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Теория государственного управления», Атаманчук Г.В., М., 2004 2. ՀՀ Սահմանադրության մեկնաբանություններ. Ընդ.խմբ. Գ.Հարությունյանի և Ա.Վաղարշյանի, -Եր.: «Իրավունք», 2010. 3. «ՀՀ Սահմանադրական իրավունք», պատ.խմբ. Ն.Ա.Այվազյան, Երևան, 2012 4. Зотов В.Б., Макашева З.М., Муниципальное управление. Издат. «ЮНИТИ», М., 2003 5. «Административное право Российской Федерации», Алехин А.П., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М., М., 1998 6. «Система государственного управления», Пикулькин А.В., М., 2004 7. «Теория государственного управления», Атаманчук Г.В., М